

Straža v viharju

Izbaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: J. Natek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Kolodvorska 23 • Tisk Jugoslov. tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 9. maja 1940

Leto VI — Številka 31

Naša molitev k Sv. Duhu

Pridi, Sveti Duh, pošlji iz nebes žarek svoje luči! Preženi dvojno temo, v kateri smo, greh in nevednost. Ozdravi naše grehe, s katerimi smo ranjeni! Odkrij nam zaklad mladih, čistih duš, v katerih se zrcali božja lepota. Ogrev našo mlačnost, pridi kot mogočen vihar in ognjevit plamen, da nas pretreseš in preveješ, da bomo bolj goreči in navdušeni kot so brezbožniki, ki žarijo za raso, za nacijo, za komunizem.

Pošlji žarek svoje luči, da bomo jasno spoznali, kako je vse pravo zakoreninjeno v Tebi, izvoru vsega prava, in da bomo gradili nov družabni red na večnoveljavni naravi naravnega in krščanskega prava.

Pošlji žarek svoje luči, da spoznamo, kako plava Tvoj duh nad vso naravo in da spoznamo v kristalu, kameninah, rudah, milijonskih organizmih tih, a vendar glasen odmev Tvoje neskončne lepote. Vodi naše spoznanje, da se ne zarijemo v infusorije in polže, okamenine in anorganske snovi, tako da ne vidimo nad vsem tem bogastvom graditelja in iznajditelja vse te lepote in ne zgubimo v pesku mehničnega razvoja niti, ki nas vodi iz najnižjih organizmov k Tebi, viru življenja.

Pridi najboljši Tolažnik in Zdravnik, da bomo spoznali bolezni mučenih in jim našli prava zdravila in osvežila! Upogni naša trda srca, da ponižno klonimo pred Teboj in spoznamo v človeškem telesu Tvoj umotvor, ki bodi tempelj duši! Ne dopuščaj, da bi morili mlada nerojena življenja in pokrivali človeške strasti; blagoslovi zdravila, ki jih bomo dajali bolnikom.

Pridi Sv. Duh, ki si gradil velikanske mase naših gorskih velikanov in pokladal morjem dno, vodi nam črtalo in roko, da bomo risali, gradili in merili Tebi v čast. Daj, Sv. Duh, ko dvigamo premogovne sklade in rude iz zemeljskih globin, da pojemo Tebi hvalo, ki si ustvaril vse zemeljske plasti.

Pridi, Sv. Duh, daj nam modrost, da spoznamo Cerkev, Tvojo sveto Nevesto in da umemo njeno sv. poslanstvo. Daj, da spoznamo v Njej nezmotljivo učiteljico, ki nas uči, kaj je krščanska vzgoja, kako naj se obnovi krščanska družba in krščanski zakon. Daj, da spoznamo v Njej mater vse evropske krščanske civilizacije in kulture.

Daj našim društvom pravega katoliškega duha, da ne bomo živeli v prepiru in neslogi in da podrejamo koristi svojega kroga koristim katoliške skupnosti. Daj, da postavimo svojo osebo v ozadje in ne navežemo vso organizacijo na svojo osebo! Obvaruj nas, da ne bomo organizacije in odbore gnali bolešno v eno samo smer, ker se nam naše dognanje zdi edino zveličavno.

Pridi Sv. Duh, daj nam umnost, da bomo natančno spoznavali pomen verskih resnic in papeških nauk in jih ne zavijali in citirali, kakor nam prija.

O Sv. Duh, ustvari med nami pravo edinost mišljenja in hotenja, daj nam pravo ljubezen, ki je potrpežljiva in ki blagohotno tolmači besede drugih; obvaruj nas, da ne bomo vohunili in stikali povsod za krivimi nauki in proglašali društva in ljudi takoj za protipapeške, sumljive, levičarske in komunistične.

O Sv. Duh, položi nam besede miru, prijenljivosti in izpovedi lastnih napak na jezik in v pero, da ne bomo hoteli biti poleg Cerkev še tudi mi nezmotljivi.

O Sv. Duh, upogni nam našo trmo, ki vidi edinost v tem, da se vsi brezpogojno našim idejam, metodam, dognanjem pridružijo, ker zamenjamo svoje ideje in koncepte z idejami Cerkev.

O Sv. Duh, razsvetli naše učnike in profesorje, rektorje in uprave, da bodo odkazali Kristusu Kralju na univerzi pravo čast in da bodo najslovesneje ustoličili križ, znamenje

odrešenja, na najlepšem mestu univerze in nove knjižnice.

O Sv. Duh, prevečaj in prezračij naše šolske knjige, ki se Tebe sramujejo in Te zamlčujejo!

O Sv. Duh, daj našim državnikom, ministrom, senatorjem modrost in uvidevnost, da izkažejo v zakonodaji in pri vladanju Kristusu javno čast in opomni jih pravočasno, da bo Kristus najostreje kaznoval krivice, ki so se mu s tem godile, da je bil izgnan iz javnega življenja, šolstva, sodstva itd.

Razsvetli one, ki so postavili raso, nacijo, materijo, družbo ali lastni jaz na mesto Tvojega veličanstva, poderi te idole in zavlada nad nami, o sladki gost naših duš!

Za edinost in enotnost

(Odgovor na anketo, razpisano v »Straži« dne 25. aprila 1940.)

Vaši sklepi z dne 12. aprila 1940, dragi akademiki, so nad vse razveseljivi. Če delate v duhu ideje »Bog in narod«, potem pri pravilnem pojmovanju te, ne more biti med Vami razlik, razen morda v taktiki. In vendar se pojavljajo razlike, ki niso zgolj taktičnega značaja. Kako to? Nekaj misli: Akademika mladina je zrastle iz srednješolske in prav to, t. j. srednješolsko dijaštvo je najbolj kočljiva točka tako imenovanega boja za mladino. Ako znamo prav voditi in vzgajati srednješolsko mladino, bomo imeli najboljše, modre in kritične akademike. Vzgoja je čudovito komplicirana stvar. Zahteva modrosti in ljubezni... Sodim, da premalo pazimo na to, kako in kdo vodi našo srednješolsko mladino. Brez strahu je treba ugotoviti, da li so njeni voditelji pravi pedagogi. Ali znajo duhovno zajeti mladino in to nežno in vendar kritično, brez fanatizma in strahu. »Nismo zato ustvarjeni, da sovražimo, temveč da ljubimo« (Antigona). Pokaži dijaku kritično vsak problem z vseh strani, sicer ti utegne v poznejši dobi, ker ga ne boš navadil vsako stvar presojati mirno in kritično, pobegniti prav v nasprotno smer, češ, »sprégledal sem«. Zato premišljajmo, kako bi uvedli med dijaštvo duha ljubezni in medsebojnega zaupanja. Glejte, kako se čuti eno družina: oče, mati, otroci... Ali niste tudi vi družina, katoliški akademiki? Pravo nasprotje temu pa je tako imenovano »fiterstvo«, kateri se pojavi na žalost opažajo

O Sv. Duh, pretresi

državnike, da očitno in javno izpovedo, da se borijo za krščansko civilizacijo in svobodo.

Upostavi, Sv. Duh, kraljestvo sv. Vavla in izmodri češki rod,

se otreseš frimasonstva in komunizma ter tvoril zopet žarišče srednje-evropske krščanske kulture v duhu sv. Cirila in Metoda.

Vzbudi, Sv. Duh, k novemu življenju viteški poljski narod, da se bo s Tvojo močjo dvignil in poučiga, da bo pravično in človeško ravnal z Ukrajinci.

O Sv. Duh, ohrani mir naši sveti domači zemlji in obvaruj naš narod v svobodni in mogočni krščanski Jugoslaviji!

pri nas, čeprav nekateri tega močjejo priznati. Tu ni medsebojne ljubezni, svobode in zaupanja, in posledica tega je sumničenje, vohunstvo in farizejstvo. Anahronistični formalizem, itd. pokažejo zunanjo stran organizacije, notranja pa je zapostavljena. In če gledamo na trenutne razmere, je prav ta, vsaki pedagogiki nasprotujoči sistem nezaupanja in kontrole oni ekrazit, ki hoče usodno učinkovati. Zato so po

Julija vsi v Ptuj! Fantje od 5. do 8., dekleta od 9. do 12. V Ptuj bomo pregledali naše dosedanje uspehe na notranji fronti in do kraja izvedli duhovno mobilizacijo slovenskega dijaštva za novi čas.

V Ptuj gremo pod geslom: Slovenija in Jugoslavija — danes in vekomaj!

mojem gledanju gotovi neljubi dogodki med našimi akademiki posledica njihove srednješolske vzgoje, ne pa morda posledica prevelikega poudarjanja načel in načel, ali pa morda v pretiranem poudarjanju svobode in osebnosti.

Sedaj, ko ste složni, ko bodo morali tudi ekskluzionisti računati z vašo voljo, glejte na srednješolsko dijaštvo, družite se z njimi, da boste eno v delu, v medsebojni povezanosti in udarnosti.

Sodnik Kokalj Jože.
(Konec na drugi strani.)

Spoštovani!

Ko sem zvedel za resolucije, ki naj zedinijo v skupno delo vso slovensko katoliško akademsko mladino, ko sem zvedel za soglasje te mladine, bi ji najraje brzojavno čestital. Vedno sem veroval v našega mladega človeka. Dolgoletni spori so me boleli. Zdaj sem pa te mladine toliko bolj vesel in še bolj sem prepričan, da bo kos velikim nalogam, ki jih vsebujejo resolucije. Častne so te naloge; njih izvrševanje bo najlepša življenjska vsebina katoliških akademikov, vsebina, osrečujoča mladino in odrešujoča naš narod. Zato težko

razumem glasovanje pro in contra resoluciji. Kajti prepričan sem, da ne more biti med resničnimi prijatelji katoliških akademikov nikogar, ki bi teh sklepov ne bil vesel, ki bi mladini zaradi njih ne čestital in ki bi ne imel v sebi le ene krepke želje: naj bodo te resolucije vodilo bodočega dela. Mladina s takim delom bo pa imela vselej tudi pravico zahtevati od nas, da čutimo z njo, da delamo z njo in da korakamo enako strnjeni z njo.

Iskreno pozdravlja vdani

dr. Hanželič, prof., Celje.

„Slovenija“ - za komunistične izdajalce

Levičarski tednik »Slovenija«, ki mu je največji trn v peti pozitivna krščanska zasedranost slovenskega narodnega duha, ki bi jo »Slovenija« po vsej sili hotela zamenjati z nekim nejasnim »slovenskim nazorom«, ki pa je dejansko le olepšan naziv za čisto nekrščansko racionalistično pojmovanje življenja v sklopu nešteti enačic večstoletnega javnega odpadanja od krščanske tradicije evropskega kulturnega duha, — je vzela v zaščito peščico komunističnih izdajalcev slovenske domovine in jugoslovanske države, s katerimi je pred kratkim združena slovenska akademska mladina po fantovsko obračunala.

»Slovenija« odeva svojo obrambo komunističnih agentov v tuji službi v plašč potrebe po skupnosti, vsaj v teh časih.

Bomo kratki. Vsa slovenska javnost ve, za kaj je šlo: združena slovenska akademska mladina je vrgla iz univerze na cesto skupino komunističnih izdajalcev, ki je namesto slovenske pesmi pela boljševisko internacionalo, namesto vzklikov svoji domovini in svobodni Evropi, vzklikala tujemu imperialističnemu grobarju cele vrste malih narodov, in ki vrši defetistično propagando za pasivno predajo brez obrambe.

Ti plačanci niso zaslužili le krepkih slo-

venskih pesti, temveč bi zaslužili postopek pred vojnim sodiščem. Naj si »Slovenija« prečita serijo njihovih letakov iz zadnjih dni... Zato je skrajno neumestno objokovanje take »zrelosti slovenske akademske mladine«. Slovenska akademska mladina je svojo zrelost ob pravem trenutku pokazala. »Slovenija« pa naj gleda, da bo tudi ona v teh časih pokazala več zrelosti, kot jo kaže njena 18. številka.

Ako se »Sloveniji« v dneh vojne vprašanje notranje fronte in pete kolone ne zdi važno, naj vsaj molči, sicer bo slovenska mladina tudi z njenim — do sedaj toleriranim — defetizmom obračunala.

Obsojati spontano protikomunistično akcijo združene slovenske akademske mladine v času, ko je notranji sovražnik lahko nevarnejši od zunanega, pomeni, zavzemati se za komunistične izdajalce domovine.

Sicer pa, karte na mizo: »Slovenija« naj pove, ali smatra agente Kominterne za sovražnike domovine, ali ne. Vprašanje je jasno, odgovor je lahko kratek.

Ako pa si »Slovenija« o tem še ni čisto na jasnem, pa naj si njen ideolog, g. učitelj Mencin, prečita pravkar izišlo knjigo Krivitzkega: Bil sem v službi Stalina...

Obskurantizem v naši sredi

Čudežna ozdravljenja v Lurdu in drugod skuša razlagati brošura »Česa iščete v zvezdah« (Poglavje XI) takole: Poglejmo v svojo notranjost in spoznajmo svoje lastne nepoznane sile... Dnevno se dogajajo stotera manj pomembna ozdravljenja zaradi čustvenega vpliva avtosugestije. Toda tudi »trenuten razvoj kosti in tkiva«, kar je docela v nasprotju s prirodnim zakonom, se uresničuje. Kako? Dokler je naše logično presojanje popolnoma budno, se ne zgodi noben čudež. Toda vera preprostega otroka, ki mu zdravi razum še ni podjarmil čustvovanja, dela čudeže. Zdravega razuma se moramo nekoliko otresti, če hočemo doživeti »čudež«; preprosta vera brez notranjega odpora je potrebna; tudi podzavest mora tu pomagati, tako »da vse, kar tvori vašo osebnost, istočasno izraža vašo željo. Potem ste nekaj sekund vi sami pravcati čudež popolnosti in strnjenosti svojih želja. In ta enotna, krepka želja vas napravlja za orodje moči, ki je silnejša kakor katera koli prirodna sila. To je moč, ki je v stanu ustvarjati telesne stanice, jih uničevati, ali preurediti.« Ta skrivnostna sila je baje moč

vesoljnega duha, ki po vsem življenju in najočitneje po človeškem bitju išče svojega izraza... javila se je pri nenadnih verskih spreobrnitvah sv. Pavla ali Frančiška Asiškega. Toda ta sila deluje le, če se napravimo za njeno »voljno orodje«.

Sicer se ta razlaga ne da dokazati ne s praktičnimi preizkušnjami, ne z logiko, a baje izpolnjuje vse funkcije za potrditev domneve, da se je to dejanje res izvršilo. Tista moč, ki je potrebna za čudeže, je v tem, da je človek vsaj »nekaj trenutkov popolna enota«.

Taka razlaga naj nam baje (pravi knjiga ob koncu) odpre oči v zagonezne prirodne pojave in naj da pobudo k vzgoji iz srednjega veka, čigar sence venomer segajo v današnjo dobo, k luči razumnosti in duševnega napredka.

Gornja razlaga čudeža spada v misteriozno območje indijsko panteističnega bramanizma in srednjeveškega mohamedanskega misticiizma, ko so se lenivi fantasti in neplodni sanjači hoteli z naduto samozavestjo in s senzualistično omamo čutov pogrezati v neko izmišljeno zrenje božanstva in tako se polastiti

njegove sile. To okultno in obskurantno iskanje neke nadčloveške vsesile konča navadno v boleštni psihični anomaliji in v smešni pozi onih, ki se hočejo s papirnimi krili dvigniti v stratosfero! Zgrešeno je, če diletanti razglablajo o strokovnih vprašanjih, smešno je, če se prepisovanje fantazij kakih ameriških sekt hoče predočiti kot napredek in znanstvo, brezvestno pa je, če se dogmatične osnove krščanstva (Bog n. pr., čudež) hoče na tako diletantsko zvit način izpodkopavati pri našem ženstvu in naših družinah. Poglavje (XI) o čudežih spada v temno poglavje obskurantske, okultne lažizanosti in je kakor temna senca, ki zamegli luč jasne, logične, zgodovinske analize božjih čudežev. Zato je obžalovati, da izdaja založba »Žena in dom« take duševne proizvode, ženstvo in vso mladino pa svarimo pred take vrste literatur.

Razkrinkana je zadnja sfiga

Čudna stvar. Dočim so skrivnostna ozadja zadnje svetovne vojne z vso jasnostjo prihajala na dan šele po zaključeni vojni, smo v teh začetnih mesecih nove evropske vojne tudi mi najnevednejši zemljani deležni cele vrste dokumentov, ki odkrivajo prava ozadja sedanjega konflikta. Za vrsto belih, rumenih, sinjih itd. knjig sta izšli dve važni knjigi osebnih dokumentov, Zadnja, ki je pred nedavnim izšla, je knjiga sovjetskega vojnega špiona v zapadni Evropi, generala Krivitzkyja, pod naslovom: Bil sem v službi Stalina.

Knjiga človeka, ki je znal dobiti v svoje roke in predati Stalinu kopije vseh dokumentov o tajinstvenih pogajanjih med Nemčijo in Japonsko za krinko protikomunističnega pakta, je presenetila tudi najbolj lahkoverne ljudi, ki jih je pogodba med Stalinom in Hitlerjem spravila iz ravnotežja.

Krivitzky v svoji zbirki dokumentov in spominov iz zadnjih let sovjetske zunanje in notranje politike dokazuje, da je Stalin že leta 1934. napravil nespremenljiv sklep, da se pogodi s Hitlerjem. Kljub vsej Hitlerjevi anti-komunistični politiki je Stalin pri svojem sklepu vztrajal.

Vsa diplomatska igra z Zvezo narodov, kolektivno varnostjo in vsa politika »ljudske fronte« — je bil en sam niz taktičnih iger v cilju pridobiti Hitlerja za zvezo s Sovjeti. Ne moremo obširneje podajati zanimivih podatkov in dokumentov, ki jih Krivitzky navaja in opisuje.

Eno misel pa bi hoteli podčrtati:

Krivitzkyjeva odkritja so nov javen dokaz pravilnosti antikomunistične doslednosti. Kakšne občutke morajo neki imeti ob teh odkritjih oni »demokrati«, »pacifisti« in drugi, ki so se dali speljati na vabo »ljudske fronte«...

In kaj bodo pa rekli tisti, ki so verovali v Sovjete kot resnične zaščitnike malih narodov.

In oni, ki so verjeli v evolucijo boljševizma k novemu pravičnejšemu socialnemu redu, ko vidijo nasproten preobrat k najhujšemu socialnemu in političnemu reakcionarstvu...

Pa tisti naivni panslavisti, ki so verjeli v vstajenje »slovanstva« pod vodstvom — sovjetov...

STRAŽARSKI DNEVI.

Sobota, 11. maja

zbor Stražarjev v beli dvorani hotela »Union« ob 15.30 uri s sledečim sporedom:

1. Obraz Evrope.
2. Naloge slov. kat. intelligence v sedanjem času.
3. Straža in njeni »prijatelji«.
4. Program za bodočnost.

Nedelja, 12. maja

skupna sv. maša pri oo. jezuitih ob 7. uri. Po maši skupni zajtrk, sprejem novincev in redni letni občni zbor.

Popoldne izlet.

Ponedeljek, 13. maja

Celodnevna rekolekcija.

Mnogi so že uvideli strašno prevaro, v katero so bili zabredli.

Drugi odpirajo oči. Upamo, da bodo Krivitzkyjeva odkritja še zadnjim pomagala do spoznanja.

In tako je ves sedanjí evropski problem postal za čuda priprost:

Krščanska Evropa svobodnih evropskih narodov — ali pa tiranija vseh zgodovinskih tiranij, suženjstvo vseh sužnosti, strahota vseh strahot.

Slovenski človek, premisli in odloči. Tvoja usoda je danes povezana z usodo vse Evrope — na življenje in smrt.

Če bomo vsi to spoznali, bodo odveč vsi pozivi na budnost proti špionom in izdajalcem, vsa prepričevanja o potrebi prenašanja gospodarskih žrtev in odpovedi vrste svoboščin.

Vse to bomo razumeli in še več: strnili se bomo v eno samo narodno in državno telo, ki bo duhovno in fizično pripravljeno na vse.

*

Kako čudno je vendar vse to. V nekaj mesecih je preobrazena slika sveta. Fronte so se sprevrgle. Kar je bilo povezano, se je razšlo, kar se je do smrti sovražilo, se je združilo.

Znamenje, da gre tokrat za — pravo odločitev.

Razkrinkana je zadnja sfiga.

Polip.

Osserv. Romano z dne 11. apr primerja sedanjí vojni metež burji na morju, ki razbija valove in jih pljuska proti veliki skali, katere se oprijemajo brodolomci; a orjaški polip se dvigne iz morskih globin in s svojimi tipalkami in sesalkami odtrga enega za drugim iz skale! Tako se države hlastno oprijemajo skale nevtralnosti, a vojna pošast jih trga iz skale in jih požira... Slika dosti jasno govori.

Naprošeni smo, da priobčimo naslednjo izjavo:

Akademska zveza kot zakonita predstavica katoliških akademikov slovenske univerze ugotavlja, da je bila o priliki manifestacije dne 8. aprila 1940 povezanost osebe g. v. d. univ. sekretarja Karla Sketlja z namenom te manifestacije brez vsake osnove, kakor bi se utegnili sklepati iz poročevanja dnevnega časopisja.

Za Akademsko zvezo:

Predsednik: Sojer l. r. Tajnik: Kraner l. r.

Nedeljske misli

Binkošti budi jo kristjanu spomine na velike božje skrivnosti. O binkošti je prišel obljubljeni Tolažnik Sveti Duh. Prišel je najprej k apostolom. »Prikazali so se jim jeziki kakor plameni in se porazdelili ter obšli nad slehernim po eden. In napolnjeni so bili vsi s Svetim Duhom in so začeli govoriti v drugih jezikih, kakor jim je dajal Duh izgovarjati.« (Apd 2, 3—4). Prihod Svetlega Duha je apostole notranje popolnoma izpremenil. Prej boječi in v govoru nerodni apostoli so nastopili neustrašeno in zgovorni pridobivali nove vernike. Kristus pa je izpolnil obljubo, ki jo je bil dal apostolom še pred odhodom v nebesa, da bo Duh resnice ostal pri njih, jih vse uti, da se ne bodo motili, jih opominjal, da ne bodo pozabili, kaj jih je uti in jih varoval, da bodo priče resnice Kristusove po vsem svetu.

Kristus ni poslal Svetlega Duha samo apostolom kot izredno pomoč in odlikovanje, ampak ga je po smrti apostolov dal tudi njihovim naslednikom, da ostane pri njih vekomaj. (Jan 14, 16). Od tod nezmotnost cerkvenega učiteljstva in vodstva, ki ga je Cerkev v svojem dvatisočetnem obstoju že silajno preizkusila. Zato danes besede sv. apostola Pavla še vse bolj mogočno zvenijo, kot so takrat, ko je zapisal, da je cerkev steber in temelj resnice. (1 Tim 3, 15).

Sveti Duh pa se daje tudi vernikom. Že sv. Peter je na binkoštni dan pridigal: »Spokorite se... in prejeli boste dar Svetlega Duha. Zakaj obljuba velja vam in vašim otrokom in vsem oddaljenim, kolikor jih pokliče Gospod naš Bog.« (Apd 2, 38.) Zato tudi Cerkev na binkoštni dan v mašni sekvenci kliče in prosi: »Pridi, pridi, Sveti Duh in sedmero vlij darov v duše svojih vernikov...«

Ta prošnja bo na binkoštni dan tudi nam privrela prav iz globin srca. Sveti Duh naj nam vlije svoje darove v naš um, da se bomo v zmedenosti današnjih časov znali zveličati. Podeli naj nam darov moči v našo voljo, da bomo v teh težkih časih upali krščansko živeti in umreti. Podeli naj nam daru strahu božjega, da se bomo v teh brezbožnih časih greha bali in se v ljubezni oklepali njega, ki je Ljubezen.

Vincencijeva konferenca za akademike

Poleg centralne Vincencijeve konference se je pred sedmimi leti ustanovila Vincencijeva konferenca za akademike, ki si je dala nalogo, povsem se posvetiti akademski mladini. Da je bil ta korak, ki je vodil ustanovitelje do take zamisli, posrečen in nujno potreben, se danes prav dobro vidi. To priča množica prošenj, ki jih akademiki vsak teden pošiljajo Vincencijevi konferenci za akademike. Prošijo akademiki prav vseh katoliških društev in konferenca tudi rešuje prošnje ne oziraje se, kje je kdo včlanjen. Seveda ugodni prošnjam, kolikor more. Treba je poudariti, da akademska Vincencijeva konferenca do sedaj še nima nobenih stalnih dohodkov ter gospodari zgolj samo s tem, kar izprosi pri dobrotnikih. Gospodariti samo s tem, kar pribratniki, je večkrat zelo težko. Da pa zna akademska Vincencijeva konferenca res dobro

gospodariti, je dokaz že v tem, da so izdatki vedno enaki prejemkom. Ne nabira si torej zakladov. Podobna je leči: zbira in razpršuje — podeljuje.

Delovanje Vincencijeve konference za akademike je v glavnem usmerjeno v te-le smeri:

1. Gmotno podpirati revne akademike.
2. Prizadeva si čim bolj omejiti bedo med akademiki — postaviti močan obrambni zid proti komunizmu.
3. Sodelovati pri vzgoji poštene in zdrave inteligence.
4. Širiti in utrjevati med akademiki smisel za Karitas — smisel za praktično gojitev ljubezni do bližnjega v dejanjih, ne le v vznesenih besedah.

Kako uresničuje prvo točko svojega programa? Naj navedemo le eno številko iz lanskega leta. Zadnje šolsko leto je Vincencijeva konferenca za akademike imela nad 70.000 din prometa. Vse to je razdelila med akademike v obliki podpor ali za stanarino, hrano, obleko ali obutev. Pa v kolikem obsegu bi še rada pomagala! Saj je beda med akademsko mladino dandanes toliko kot morda še nikdar prej. Ogledati bi si morali arhiv prošenj, ki se od tedna do tedna večja. Vincencijeva konferenca za akademike dobi namreč povprečno vsak teden nad dvajset prošenj. Iz teh prošenj bi se dal sestaviti tak socialen roman, ob čigar branju bi se orosilo še tako trdo oko. Te prošnje bi morali brati predstavniki merodajnih javnih korporacij, da bi se bolj zavedali svoje dolžnosti do akademskega naraščaja. Morali bi jih brati zato, da bi podpre bolj usmerjali v korist revne študirajoče akademske mladine. Seveda imajo razna udruženja, združenja in društva, ki podpre dobivajo, lepe in pohvalne name-ne; a nihče ne more tajiti, da je skrb za zdravo inteligenco med prvimi in življenjsko važnimi nalogami. Končno bi tudi ne bilo napačno, če bi se tak arhiv prošenj ogledali tudi taki sinovi premožnikov, ki študirajo pač le zato, da bodo mogli nekoč kot usposobljeni šefi, direktorji in podobni ljudje slediti svojim očetom. Naj bi se tudi taki sprijaznili z dejstvom, da je včasih narodna dolžnost, spomniti se revežev. Naj bi oni to bolje umevali, kot umevajo danes marsikaterikrat njihovi očetje.

Da tudi druga postavka v programu Vincencijeve konference za akademike ni prazna beseda, si bomo takoj na jasnem, če skušamo odgovoriti na sledeče: Ali ni ubog, da ne rečemo lačen človek, ki živi v skrbi, kaj bo ž njim jutri, dovteten za vsako še tako votlo obe-tanje, da ga vsaka še tako malo zveneča beseda preslepi že s tem, da mu omeni kos kruha? Koliko manj hvaležno polje za svoj nastop bi imel komunizem, če bi se vsi, ki imajo moč in oblast nad nižjimi, zavedali, da hočejo in morajo živeti tudi nižji sloji. Zavedajmo se torej, da je boj proti bedi tudi boj proti komunizmu. In ta način boja morda ni najmanj uspešen.

Večina študentov, ki se zatekajo po pomoč k akademski Vincencijevi konferenci, je iz kmečkih in delavskih družin. Koliko je med njimi takih, ki od doma ne dobe niti najnujnejših sredstev. Ne dobe zato, ker pač ne morejo — saj niti doma ni. Pomisliti je treba, koliko težav morajo prevzeti nase, če hočejo študirati. Marsikateri podleže. Ker je Vincencijeva konferenca spoznala, da ravno izmed takih

zrastejo najboljši značaji — moške na svojem mestu, je tem posvetila še prav posebno pažnjo. Narodu se pač najbolje oddolžimo s tem, da mu pomagamo ustvariti klen rod poštenih delavcev.

In slednjič: Ali je sploh potrebno, da je akademik socialno usmerjen? Treba je, vsak inteligent mora tak biti.

Naj bi katoliški akademiki postali pionirji in širitelji karitativne deje med akademsko mladino in sploh med inteligenco!

Romanje na Brezje

V nedeljo, 5. maja je Akad. zveza priredila romanje na Brezje h Kraljici Slovencev, da Jo prosi pomoči in zaščite v teh temnih in usodnih dneh človeške zgodovine. Šla je prosit za milost edinosti, ki nam je vsem tako nujno potrebna.

Slovenski katoliški akademiki so s tem dejanjem res dokazali, da so slovenski. Saj se je slovenski narod v vseh težavah in v vseh nevarnostih zatekal k svoji nebeški Kraljici. In ni tega delal zaman. Vselej je bil uslišan. Tako lahko trdimo, da ga je Marija obvarovala; saj bi sicer moral že davno izginiti in utoniti v morju sovražnikov, ki so ga skozi vso zgodovino stiskali.

*

Iz mladih src je privrela molitev tiha in vroča:

Mati, za naš dragi slovenski narod, saj veš da je Tvoj; Ti ga čuvaj, brani in vodi...

Za našo domovino, Mati, brani jo pred sovražniki, ki jo obdajajo od povsod...

Za naše brate onstran meja; Mati, tudi oni so naši...

Mati, daj, da se bomo med seboj ljubili kot bratje, Ti odstrani nasprotja med nami...

Po sv. maši se je zbralo sto mladih akademikov v samostanski dvorani in predsednik AZ g. Sojer je otvoril zborovanje. Govoril je Zarjan Sever o Mariji, Kraljici edinosti, Stražar Gorjan o razkristjanjenju Evrope, Daničar Poženel o pokori, kot zdravilu proti uživanjaželnosti.

Ob koncu je prof. L. Ehrlih pozival k molitvi k Sv. Duhu za edinstvo med nami, kajti ne klub Straža, ne Zarja, ne Danica, ne KA ne morejo ustvariti edinosti, ako se ne bodo napojili binkoštni milosti, kakor jo je razlil Sv. Duh nekdan na apostole.

Vse zborovanje je poteklo v duhu popolne edinosti in ljubezni.

*

Vsi veseli s pesmijo na ustih smo se vrnili v Ljubljano. Sto mladih navdušenih akademikov se je vsulo iz vlaka in zadonela je Orlovska himna, da se je oko zaiskrilo in so se prsa širila.

Slovenskemu dijaštvu!

Julija bo tabor SDZ v Ptuj. Za fante od 5. do 8., za dekleta od 9. do 12. julija.

V Ptuj gremo pod geslom: Slovenija in Jugoslavija — danes in vekomaj!

Polsko so uničili špijoni, Norveško »peta kolona«. — Slovensko dijaštvo v zbor — za notranjo fronto!

Bog, narod, država — naše geslo s Slovesnega groba ima v perspektivah evropske bodočnosti svoj poseben pomen!

Strnimo se! Pripravimo se!

Strokovna zveza viničarjev ZZD, Ljutomer, prireja

pod pokroviteljstvom bana dravske banovine

Viničarsko-delavski tabor

ob priliki 20 letnice obstoja viničarske organizacije in ob 10 letnici Viničarske kreditne zadruge, ki bo v nedeljo, dne 9. junija 1940 (ob vsakem vremenu), v Ljutomeru.

Govorijo predstavniki naroda in tovariši iz našega strokovnega pokreta.

Vabimo vse viničarje, poljedelske delavce, industrijsko delavstvo, rudarje, stavbince itd., ter vse naše somišljenike. Vabimo vso katoliško in narodno zavedno dijaštvo, akademsko mladino, katoliške mladinske, kulturne in gospodarske organizacije k čim večji udeležbi.

Ustvarjajmo obrambni zid proti komunizmu, gradimo narodno zavednost v naših obmejnih krajih ter se borimo za zboljšanje položaja našega delavstva.

Strokovna zveza viničarjev ZZD.

Odličen konvertit. Med 42 katehumi, ki so sprejeli v Janlingu sveti krst, je bil tudi profesor Hsiung iz Hunanske univerze. Profesorjeva mati je bila krščena malo pred svojo smrtjo. Da bi se zahvalil sestram za požrtvovalno nego, ki so jo izkazale njegovi materi, jim je daroval precejšnjo vsoto.

Cerkev in veliki odkritelji. Na velikonočno nedeljo je umrl v 96. letu starosti v Parizu veliki učenjak Edvard Branley, pravi odkritelj brezžičnega radia. Marconi je iznajdbo izpopolnil in »industrializiral« ter je njegov prvi, brezžični pozdrav veljal njegovemu velikemu francoskemu mojstru. Branley se je v vsem svojem življenju odlikoval po izredni skromnosti. Ko je skušal najti pripraven laboratorij za svoja raziskavanja, mu je ponudil ustanovitelj in rektor zavoda »Institut catholique de Paris« abbé Hulst l. 1875 stolico za fiziko na tem zavodu. Tam je dobil tudi skromen laboratorij, kjer je prišel do epohalnega odkritja. Institut sam ni imel dosti denarnih sredstev in tako se je 60 let dolgo zadovoljil veliki učenjak s skromnim laboratorijem, ki se je ves tresel in skoraj majal, ko so mimo vozili težki tovorni avtomobili, instrumenti pa bi morali biti izolirani in v največjem miru, da je delo sploh možno. Pozneje se je preselil v moderno urejen laboratorij.

Imel je navado reči, da znanost služi raziskavanju stvarstva, vera pa pomeni veliki dvig k Bogu, Stvarniku vseh reči. Ta veliki človek in učenjak, ki je hotel z vsem delom le služiti človeštvu, pač še od daleč ni slutil, kako bodo njegovo iznajdbo, ki naj bi služila resnici in medsebojnemu bratstvu narodov, zlorabljali za širjenje laži in hujskanja k vojski.

Slovesno pogrebno opravilo je bilo v katedrali Notre Dame, francoska vlada pa mu je poklonila častni državni pogreb.

Katol. univerza v Pekingju ima 4 oddelke: filozofski, naravoslovni, pedagoški in medicinski. Na veliko soboto 1940 je bilo v kapeli univerze 19 oseb krščenih; med njimi 2 srednješolska profesorja, 12 akademikov in družini dveh profesorjev. Duhovnih vaj se je udeležilo zadnje tri dni velikega tedna 165 akademikov in srednješolcev.

Poravnajte naročnino!

Stalin, kakor je v resnici!

»Stalin se hoče za vsako ceno izogniti vojni. Ničesar se bolj ne boji kot vojne. Ako mu Hitler jamči mir — četudi za ceno važnih gospodarskih koncesij — mu bo Stalin pustil v vseh smereh prosto pot...«

(Krivitzky, Bil sem v službi Stalina, Allert de Lange, Amsterdam 1940, str. 42.)

»Čeprav je Stalin, s tem ko je sklenil s Hitlerjem pakt, zadal Kominterni smrtni udarec, poskuša — seveda izključno v demokratičnih deželah — obdržati strankin aparat. Ta bo v bodoče v okviru svoje ohromljene moči orodje totalitarnega despotizma.

Vendar z eno razliko. Svet ve od 23. avgusta 1939: Kdor služi Stalinu, služi Hitlerju.

(Krivitzky, Bil sem v službi Stalina, str. 91.)

»Stalin je drzno igral svoje karte proti neodvisnosti španskega ljudstva, toda obotavljajoče proti Francu. Imel je uspeh v smrtonosnih intrigah, toda je odpovedal, ko je bilo treba voditi vojno.

Vse, kar je Stalin dosegel v Španiji, je grmada španskega denarja.

(Krivitzky, Bil sem v službi Stalina, str. 133.)

Hud poraz komunistov na belgrajski univerzi

»Slovenski Jug« poroča v svoji 3-4 številki o volitvah na belgrajski univerzi:

Dobro bodo pomnili komunisti 7. april letošnjega leta, ko so doživeli do sedaj največji poraz. Njihova nada, da prevzamejo vodstvo nacionalnega Akad. Aero Kluba in tako po svoji mili volji razpolagajo s to kraljevsko ustanovo, se je razblinila z zmago nacionalnih akademikov na tem letnem občnem zboru. Ta zmaga pa ni prišla tako nepričakovano, kajti že dolgo so nacionalni akademiki vojevali boj s komunisti in ga končno tudi izvajali. Vedeli so, zakaj se borijo proti ljudem, ki so za propast vsega človeštva in kulture, katerim je edini idol: svetovna revolucija. Nikdar ne bodo dopustili, da zavлада nad njimi teror zablodene komunistične mase.

Tudi 7. aprila so komunisti poskušali isto kakor februarja, ko so z nasiljem preprečili občni zbor, a jim žal ni uspelo.

Pozneje je zborovanje v miru potekalo. Tudi člani komunisti so prišli iz preganstva, toda kmalu so zopet sramotno zapustili dvorano. Videli so, da so nacionalisti v ogromni večini in tako so izgubili vsako upanje. Njihov odhod so pozdravili nacionalisti z burnim ploskanjem.

Po uspelem občnem zboru so bile prečitane še brzojavke kralju Petru II., katero so sprejeli z velikim aplavzom in vzklikanjem. Pomnili bodo beograjski komunisti ta dan, ko so tako sramotno izgubili veliko bitko.

Veseli nas, da se tudi del belgrajskih akademikov hoče na vsah način otresti varuštva kominterne in izključiti iz svoje srede plačane izdajalce naše države.

Knjige

R. Hichens, Alahov vrt.

Kot 2. knjigo zbirke »Naša knjiga« je Jugoslovanska knjigarna izdala 404 strani obsežen roman »Alahov vrt«. »Alahov vrt« imenujejo Arabci puščavo in pričujoče delo v resnici zasluži naziv »roman o Sahari«.

»Alahovemu vrtu« ne manjka zunanjih napetosti in učinkovitih dejanj, kakor je življenje Arabcev in pisano vrvenje v puščavskih mestih in kakor so zanimivi dogodki ljudi, ki spremlja usodo glavnih junakov. Izredno nazorni so opisi puščave v vsej njeni posebnosti. Težišče romana je postavljeno prav v sredino puščavske osamelosti, kakor se tudi dejanje razvije iz osamelosti dveh človeških src, ki sta se našli in združili na tem skrivnostnem prostoru: Boris Androvski, duhovnik-trapist, ki spričo zlega nemira svojega srca pobegne iz samostana, in Domini Enfilden, bogata aristokratska Angležinja, ki jo puščava v vsej svoji opojni zastrtosti mami k sebi. Srečanje v Brni Mori na robu Sahare vzbudi med njima — neznancema — ljubezen in ju s poroko tesno poveže skupaj. Tedaj pa se sproži presretna drama dveh duš in dveh src, ki jo Domini in Boris premagata le z največjo žrtvijo in odpovedjo. Domini sama pospremi Androvskega nazaj med molčeče menihe; ona pa se naseli v Beni Mori, kjer živi s svojo malo hčerko v spominu na preteklost.

Roman, ki si je tudi filman pridobil izredne simpatije občinstva, je sicer rahlo eksotičen, ves prepojen s čarom puščave, a se dogaja v povsem realnem svetu. Njegova vsebina je visoko etična in prepričljiva, brez vsake didaktičnosti. Poudariti hoče tisto osnovno resnico, da le velike žrtve dajejo življenju pravi smisel in pomen. O »Alahovem vrtu« moremo reči, da je odlična katoliška literarna umetnina. Kak bralec bo zaradi razvlečenosti prvih poglavij nemara hotel knjigo odložiti, toda druga polovica dela ga bo docela osvojila in pritegnila. Predvsem ženski spol bo ob tej priliki navdušen kakor ob malokateri drugi.

Na zadnji, 404. strani je prevajalec napisal nekaj časnikarsko površnih vrstic o pisatelju in njegovem glavnem romanu. V zadnjih letih je pri nas hvalevredna navada, da ima vsaka važnejša prevedena (včasih tudi izvirna) knjiga literaren uvod, iz katerega more bralec spoznati značilnost pisatelja in njegovega ustvarjanja. Koristen bi bil tak ilustrativen uvod tudi pri Hichensovem romanu.

Knjiga, ki si bo nedvomno pridobila najširši krog bralcev, stane elegantno vezana 100 din.

Poročilo o Kongresu Kristusa kralja v Ljubljani.

Pred nami leži 212 strani obsegajoče poročilo o Kongresu Kristusa Kralja, ki je lansko leto v Ljubljani ob veliki udeležbi sijajno uspel. Knjiga velikega formata je lepo in okusno opremljena in obsega poročila o vseh kongresnih prireditvah. V prevodu so objavljena tudi vsa predavanja s kongresa. Knjiga ima precej prilog v bakrotisku. Poročilo o kongresu priporočamo vsem onim, ki so se našega veličastnega kongresa osebno udeležili, da si obnove veličastne dneve, vsem onim, ki se kongresa niso mogli udeležiti, da

bodo vsaj tako deležni sadov, ki jih je kongres rodil.

Knjigo sta uredila ravnatelj Martelanc in veroučitelj Premrov, lep predgovor pa ji je napisal prevzvišeni dr. Gregorij Rožman.

Cena broširanega izvoda je 40 din, vezanega v platno pa 55 din. Naroča se na naslov: Skofijski ordinariat v Ljubljani. Dobi se tudi po vseh knjigarnah.

Gaetan Bernoville: Jezuiti. Prevedel Andrej Duh. Izdal »Glasnik presv. Srca Jezusovega«, Ljubljana 1940, str. 256, stane broširana 15 din, po pošti 17 din, vezana 22 din, po pošti 24 din.

Jeseni bo poteklo štiri sto let, ko je Cerkev uradno ustanovila nov red, kakor si ga je zamislil španski vitez sv. Ignacij Lojolski. Za to obletnico smo tudi Slovenci dobili odlično delo o jezuitih, ki ga je napisal laik Gaetan Bernoville, Bask po rodu.

V štirih večjih poglavjih nam podaje lik ustanovitelja velikega reda sv. Ignacija, označi duhovne vaje ter pravila, ki jih je sestavil sv. Ignacij — konstitucije — kot vir one njihove moči, ki se tako odlično kaže v njihovem apostolatu povsod, kjer morejo kar najbolj koristiti razširitvi kraljestva božjega v človeških dušah.

O jezuitih so mnogo pisali in govorili in še pišejo in govore. Najbolj neverjetne stvari si izmišljujejo, ko z očmi, zakopanimi v snov, ne morejo razložiti njihovih uspehov. Kdor pa hoče spoznati, kaj so jezuiti in ne, kaj zlobni jeziki o njih govorijo, naj vzame to knjigo in jo prebere.

Sovražniki Cerkve. Znane so nam življenjske zgodbe Napoleonov. Napoleon I. je imel papeža Pija VII. 5 let zaprtega v ječi. Točno 5 let pozneje je bil sam v ječi na samotnem otoku sv. Helene; Pij VII. se je vrnil zmago-slavno v Rim, Napoleon pa zapuščen umrl. V istem gradu, kjer je Kristusovemu namestniku diktiral zakone, se je moral odpovedati kroni. V isti sobi, kjer je oropal papeža njegove lastnine, je umrl njegov sin, ki ni nikoli zasedel prestola. Avstrijska cesarica je svoji sestri, kraljici Margareti v Italiji, odkritosrčno priznala v pismu:

»Dejstvo ostane, da se je papež vrnil v Rim, Napoleon I. pa na otok Elba, in potem pregnan na otok sv. Helene. In njegov sin, nesrečni rimski kralj! Umrl je prav na tistem prostoru, kjer jaz zdaj pišem; 22. julija 1832 ob 5 je umrl tu v gradu Schönbrunn v isti sobi, kjer je stanoval njegov oče v dnevih največjega zmagoslavja, v isti palači, kjer je Napoleon, omamljen od svoje moči in v jezi 17. maja podpisal zakon, ki je oropal papeža njegovega premoženja in proglasil Napoleona za gospodarja v Rimu. Jaz ne morem drugače misliti na vse to kot le z najglobljo presunjenostjo. Vem sicer, da se neki državniki smejejo nad tem in pripisujejo vse to le slučaju, toda, moja ljuba sestra, ta slučaj se v naših dneh na žalosten način ponavlja.«

Potem omenja cesarica ravnanje Napoleona III. napram papežu in pretresljivi konec, ki je zadel tudi tega Napoleona in njegovo družino.

Kulturni boljševizem se je zagrizel v naše narodno telo: v njegovi službi so revije, založbe, film. Zato organizirajmo močno krščansko protikomunistično fronto.

Gledališče

France Bevk: Partija šaha.

Letos je ljubljanska Drama uprizorila kar dve deli, ki se sučeta okoli tako imenovanega ljubezenskega trikotja med varanim možem, ženo in hišnim »prijateljem«. Prvo delo take vrste je bila Severna lisica, malopomembna komedija madžarskega pisatelja in dramatika Herczega. Na tem delu nam ni ugajala igriva lahkomišelnost, s katero se je avtor lotil poloma v zakonu, ne da bi se količkaj zmenil za probleme, ki so s takimi zgodbami v zvezi, in se zamislil nad njimi. Iz takšnih in podobnih razlogov nam brezskrbna, lahkotna komedija na rovaš zakona nikakor ni bila všeč, čeprav je Severna lisica v odorskem pogledu grajeno delo.

Drugeče je s Partijo šaha, ki ima s Severno lisico skupno samo to, da obravnava podobno snov; seveda s čisto drugega gledišča in z vse drugačno resnostjo, ki ne stika po smešnosti tam, kjer je ni. Delo je napisal plodoviti, splošno znani in priznani slovenski pisatelj France Bevk, o katerem vemo, da se mu novele in povesti zelo rade razpletajo v dramatičen konec, kar daje njegovim delom poseben poudarek. Do sedaj je napisal dve dramski deli: dramo Kajin in Partijo šaha, ki jo je Bog ve zakaj, a vsekakor neupravičeno krstil za komedijo. Trodejanka namreč prav malo diši po komediji — in prav to je njena odlika. Bevku se takele razprtije med možem in ženo zaradi nekoga tretjega ne zde prav nič smešne, kakor smo to videli pri Herczegu, ki je složno hodil po že izvoženem tiru francoske komedije, nataknil varanemu možu rožičke in ga skušal postaviti v čim smešnejšo luč. Bevk je storil prav nasprotno: dal je vajeti možu, ne »prijatelju«; prijatelja je samo neskončno osramotil, med tem ko je moža in ženo naposled združil v otrokovem objemu.

Zgodbo prikazuje Bevk z veliko resnostjo in ne brez smisla za učinkovite odrske prijeme, čeprav v tem pogledu ni takšen mojster kot n. pr. prav Herczeg. Nič hudega; zato nam pa resnost in premišljenost, s katero uravnava tek dogodkov, tembolj ugajata. — Šele na koncu, ko hoče okreati hišnega prijatelja, se mu fabula z navidezno igravo za življenje nagne v komedijo. In tu si avtor privoščiti tata zakonskega miru v toliki meri in s takšno duhovitostjo, da pridejo na svoj račun tudi tisti, ki jih je zapeljal naslov in so pričakovali samo komedijo ter nič drugega.

Delo je prav dobro zrežiral g. Valo Bratina. Motil bi samo preveč umirjeni in prepočasni tempo v prvih dveh dejanjih, česar je seveda nekoliko kriv tudi tekst. G. Valo Bratina je tudi igral z velikim razumevanjem in potrebnimi poudarki ravnatelja Drena. Njegovo ženo je z že znano rutino izoblikovala ga. Mira Danilova, ki ima vloge takšne vrste že kar v zakupu.

Komedija je šla v režiji g. Vala Bratina že preko številnih slovenskih odrov in bo gotovo tudi v Ljubljani deležna lepega obiska, saj je delo lepo, zdravo in — domač pridelek, kar je tudi veliko vredno.